

TÁRSULATI ÜGYEK.

Fegyzőkönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

XXXII. SZAKÜLÉS.

1875 deczember 15-ikén.

Elnök: THAN KÁROLY.

(I.) Krenner József: „*mexikói nemes opálokról*“ értekezett és két példányt be is mutatott a szakülésnek. (Előterjesztése a jelen füzet apróbb közleményei között van, az „*ásvány- és földtan*“ rovatában.)

(II.) Schuller Alajos bemutatta a *Crookesféle radiométert*. (Előterjesztésének kivonatát jövőre közöljük.)

(III.) Borbás Vincze: „*a magyar flóra néhány új szülöttjéről*“. Előterjesztésének kivonata a következő:

Röviden érinti azon körülményeket, melyek eddig a magyar flóra teljes kimerítésére gátlólag hatottak, s melyek által egyes téves adatok is csúsztak bele. [Az irodalmi segédesszók, s authenticus herbarium híján főleg nyugoti flórák használata, s ezek által Taurus növényzetével megegyezőbb flóránkban nyugoti alakok keresése, a meghatározandó növényeknek saját honiakkal — nem északi, nyugoti vagy mediterrán alakokkal — való hasonlítás, az auctorok eredeti leírásának elhanyagolása, (*Bromus angustifolius* MB. és *Br. variegatus* Gris; *Dianthus vaginatus* Vill., mely a szerző idézete szerint a *D. atrorubens* All. azonos, nem a *D. banaticussal* Heuff. var. [non *Gris*. Boiss. *Kit. nec Kern.*] A *D. atrorubens* All. szintén helytelenül egyesítik, s egyesíté Borbás is „*Újabb jelenségek a magyar flórában*“ című czikkében a magyar siki *D. diutinus* Rchb. non *Kit.*,) s a bántortalanság (*Thlaspi banaticum* Uechtr.) stb.] Az újszülöttek előszámlálása előtt felsorolja Borbás azon növényeket, melyeket hazánk délkeleti részében ő talált először, melyek közül a *Cotoneaster parnassicát* Boiss et Heldr. *Poa attenuatát* Trin. és *Verbascum commutatum* Kern eddig nem közölte. Ezek után felemlít és bemutat 10 növényt a legközelebbi rokonaikkal, melyek eddig leírva nem lévén a tudományra nézve új szülött fajok. Legtöbbje ezeknek a faj keletkezésnek még ma is élő, működő tényezője, a hybridatio által jött létre, s minthogy a *Verbascumok* két nyáriak, s csak másodévkben virágznak a 4 új *Verbascum* meglehet nem öreg polgára a horvát flórának. Tudván azt, hogy a hybridok körülményekhez képest önálló

fajokká is válnak, a polgári jogát alig fogja valaki kétségbe vonni az új növényeknek. E növények a következők:

1. *Aspidium remotum* A. Br. b.) *sub-alpinum*. nov. var. Pareng havas (Erdély) alhavasi völgyeiből. Úgy viszonylik a tőalakhoz, mint az *Asp. dilatatum* Sw. az *A. spinulosum*hoz. Sw.

2. *Dianthus Vukotinovicii* n. hybr. a *D. Carthusianorum* (?) L. (esetleg *D. croaticus* Borb) és *D. caryophylloides* Schult. szülöttje, Emettől érdes szára, hosszabb levélhüvelye, rövid ágai, barna, scariosus, érdes s hosszabb kehelypikkelyei, keskenyebb kelyhének kihegyezett fogai, kisebb, sötétebb piros virágja által különbözik. Találta Vukotinovic egykori főispánja Horváth országnak Samobor mellett a következővel:

D. croaticus n. sp. (*D. vaginatus* Vukot. exsicc.) A *D. atrorubens*től All. (*D. vaginatus* Vill.) messze áll; a *D. banaticustól* Heuff. (*D. vaginatus* Rchb.) három csoportban álló virágzata, barna, hártyanemű, vissza nem hajló, hosszúkas kehelypikkelyei stb. által tér el; a *D. Sequieriihez* Chaix is közel áll.

4. *Epilobium Kernerii* nov. sp. az *E. nutans*től Tausch. ágas, szőrösebb szára, virágzó ágakká alakuló indái, lándsás inda- és szárlevelei, le nem konyuló gyümölcsfürtje stb. által különbözik. Terem a bánási havasokon s a Retyezáton.

5. *Geranium rotundifolium* L. b. *trichospermum* Sanio et Borbás. (G. macro-petalum Borb. var. in lit. ad Sanio) a tőalaktól nagyobb szirmai, szőrös és gödrös magva. által különbözik. Mehadia a Strazuc hegyen.

6. *Hieracium budense* nov. hybr. Hárshegyen. Budán. (H. auriculoides × *Pilosella*.) Egy alacsonyabb *H. auriculoides*től rövid indái, csillagszörökből alakult szürkés molyha, mely az indát, leveleket és az évi hajtást bevonja, valamivel nagyobb virágja stb. által különbözik.

7. *Verbascum Jurányii* nov. hybr. a Vratnik hegyen Zengg fölött = *V. super-Chaixi* × *phlomoides*; s a *V. Chaixi*től főleg a *V. phlomoides*től nyert sűrűbb molyha, nyélbe keskenyedő, nem félbe szárnyas

alsóbb s nyeletlen szíves aljú, félig szár-
őlelő felsőbb levelei, bunkós bibéje stb.
által tér el

8. *V. crenatum* nov. hybr. (*V. sub-
Chaixi* (?) × *phlomoides*) Bunic faluban, Hor-
vátországban keletkezett. Hasonlóbb a
phlomoideshez. a *V. Jurányi*tól levél-
állománya, kerekded vállal ülő levelei,
egyszerűen (nem kétszer) csipkés levelei
által stb. különbözik.

9. *V. Freynianum* nov. hybr. *V.*
sub-*Chaixi* × *Thapsus*). Először Istriában

a Monte Maggiore alatt, később a Velle-
bit gerinczen Ostaria és Brussáni közt.
A szülőktől félig lefutó levelei külön-
böztenek meg. A *V. Thapsus*tól, melyhez
közelebb áll, ritkább molyha, dús elága-
zása, szagattott virágműrtje lilaszín himjei
által stb. különbözik.

(IV.) Szily Kálmán: *A „nemzet-
közi mérték-hivatalról.“* (Előterjesztése a
jelen füzet apróbb közleményei között, a
„természetian“ rovatában.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

(1.) A BOROК CZUKORTARTALMA ÉS AZ
ERJEDÉS. — F. J. tagtársunk S-ről a
következő kérdést veti fel: „A must
erjedéséről levén szó, azon állításra, hogy
míg minden cukor alkohollá nem válto-
zott, a bor szállításra nem alkalmas, ke-
reskedésbe nem bocsátható, mert nagyobb
hőségbe jutva, mint a pinczei levegőé,
újra erjedésbe megy át, megromlik; azt
az ellenvetést tették: *honnan van mégis,
hogy a kereskedésben édes, tehát cukor-
tartalmú borok fordulnak elő, anélkül
hogy bekövetkeznék, a mi fentebb áll-
líta volt?*“

Hogy valamely boron az erjedésnek
nyomát sem lehet észre venni, és mégis
van benne cukor, annak az oka két-
féle lehet:

1-ször. A bor alkoholtartalma oly
nagy (18—20%), hogy az élesztő többé
nem élhet benne.

Bizonyító kísérlet: Ha mustot 20%-os
alkohollal keverünk, akkor csapadék ke-
letkezik, de az erről leszűrt folyadékban
erjedés sohasem áll be.

Vagy 2 szor. A must, melyből az illető
édes bor készült, aránytalan sok cukrot
tartalmazott és igen kevés oly anyagokat,
a melyek az élesztő táplálására szol-
gálnak (fehérnyefélék, tápsók stb.) azért
képtelen az ilyen folyadékban az élesztő
továbbá fejlődni.

Bizonyító kísérlet: Chemiailag tiszta
cukoroldat kevés élesztővel keverve csak
rövid ideig erjed, a meddig t. i. az élesztő-
höz kevert tápanyag még eltart.

W. V.

(2.) MIKORRA ESİK HUSVÉT? — A. K.
tagtársunk T.-V.-ről a következő kérdést
intézte hozzánk: „Biztos tudomásom sze-
rint husvét mindenkor a tavaszi első új
holdtölte után való vasárnapra esik; még
ha a hold nagypénteken telik is meg,
husvét — természetesen — utána követ-
kező vasárnapon van. — Azonban, a jövő

1876-ik évben husvét nem ekkor, hanem
ehhez egy hétre esik. Hiszen, igaz, hogy
jövő évben az első tavaszi holdtölte szom-
batra esik, de azért husvétnak az ezt
követő vasárnapra kellene esni és nem
ehhez egy hétre! Mi ennek az oka?
máskor is szokott ez így lenni?“

Ismeretes szabály, hogy husvét va-
sárnapja, mely szerint a mozgó ünnepek
elhelyezése történik, régi egyházi ha-
gyomány szerint, azon vasárnapra teendő,
mely a tavaszi nap-éj-egyenre (aequi-
noctium) következő első holdtölte után
esik, még akkor is, ha ezen holdtölte
szombat este következnek be. Megjegy-
zendő azonban, hogy a számításban *nem
a csillagászati vagy valódi holdtölte sze-
repel, hanem az „epakta“* szerint szá-
mított, úgynevezett közép-holdtölte, mely
mindig 14 nappal az újhold után esik.
A husvétvasárnap dátumának kiszámítá-
sára minden esetben érvényes azon képlet,
melyet Gauss 1800-ban, levezetés nél-
kül, a „Monatliche Correspondenzen“
című folyóiratban közölt. E képlet leve-
zetését később többen is adták; Cicco-
lini bolognai csillagász és mások.*

Jelöljük a kérdésben levő évszámnak
19-el való elosztása után maradó számot
a-val, a 4-el való osztás után maradó
számot *b*-vel, a 7 után maradó számot
c-vel, továbbá osztjuk a 19-szer a több
23-mat† 30-al és nevezzük ezt *d*-nek,
végre 2-szer *b* több 4-szer *c* több 6-szor
d + 4† elosztva 7-el, nevezzük a mara-
dékot *e*-nek, akkor Gauss képlete

**Epakta* alatt értik az időszámításban
a Hold korát az új év előtti, tehát a
megelőző év utolsó napján; azaz hány
nappal előzte meg az újhold napja a
Sylvester napját. Minthogy 1875-ben
december 27-én volt az utolsó újhold,
1876 epaktája: 31 kevesebb 27, azaz
4 lesz (31—27 = 4).

† A jelen századra nézve.

szerint a húsvét-vasárnap esik márczius hónap 22 több d több e -dik napjára. Az évszám a mi esetünkben 1876, $a = 14$, $b = 0$, $c = 0$, $d = 19$, $e = 6$; ennél fogva $22 + d + e = 47$. Miután azonban márcziusnak csak 31 napja van, a többlet aprilisre esik, a mi 1876-ra aprilis 16-ikát adja. Ezen számítás szerint a húsvét-vasárnap határai márczius 22-ik és aprilis 25-ik napja. Korábbra vagy későbbre nem eshetik.

A húsvét-vasárnap dátumától függ azután a farsang- és pünkösd-vasárnap ideje. Az előbbeni hét héttel előzi meg a húsvéti ünnepet, a másik 50 nappal következik ez utóbbira. H. A.

(3.) S—r K. úrnak B.-on. Levelének, melyben írja, hogy a téli estéken a falusi gyermekeket népies természetudományi előadásokkal szokta mulattatva oktatni, rendkívül megörültem, és még inkább annak, hogy fáradozásainak már sikerét is tapasztalja. Bárcsak így fogná fel a lelkes hivatását minden magyar lelki pásztor, mennyit lendíthetnének az ország közművelődésén csak tíz-húsz év alatt is!

Bonyolodottabb készülékek beszerzését, legalább előjáróban, nem ajánlhatom, még ha költsége lenne is rá. Mentől bonyolalmasabb az apparatus és a vele tett kísérlet, annál inkább hajlandó az a falusi gyermek ördöngösséget keresni benne — bámúl, de nem okúl rajta. Eleinte legjobb egészen közönséges dolgokról beszélni és közönségesen ismert eszközöket használni. Erre nézve legjobb példák a francia irodalomban találhatók: „La science élémentaire, lectures courantes pour toutes les écoles, par Henri Fabre; L'histoire d'une bouchée de pain par Jean Macet (magyarra is le van fordítva). E munkák egyikét czíme alatt meg is küldöm, tájékozódás végett.

Sz. K.

(4.) Q. K. úrnak Kassán. — Az abnormis képződésű nyulat szíveskedjék hozzánk beküldeni. Hasonló eset, tudunkkal eddig csak egy helyen van feljegyezve. Részletesebb vizsgálat után bővebben fogunk nyilatkozni, s ha szükségessé mutatkozik, le is rajzoltatjuk a torzképződményt. Szerk.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY.

Egy, a mező- és kertgazdaságra káros rovarokat és irtásuknak legczél- szerűbb módját tárgyazó népszerű munka megírására ezennel nyílt pályázat hirdettetik.

A munkának — melynek alapjául Dr. H. Nördlinger kisebb munkája (*Die Kenntniss der wichtigsten kleinen Feinde der Landwirtschaft*. Stuttgart, 1871. Kis 8-adrét 138 lap.) szolgálhat — tárgyalnia kell:

1. azon, a mezőgazdaság, kertészet és szőlészetnek kártékony rovarokat, melyek országunkban leggyakrabban és leg-tömegesebben fordulnak elő;

2. azokat, a melyek csak néha szaporodnak fel a kártékonyságig; és

3. ezen állatok leírását (megfelelő világos rajzokkal) és az irtás legczél-szerűbbnek bizonyult módját. A munka terjedelme mintegy 10 nyomtatott ívre irányoztatik elő és pályadíjül 600 ft. o. é. tüzetik ki, azon megjegyzéssel, hogy

a munka az alólírott m. k. miniszterium tulajdona leend.

A pályázat nyílt levén, pályázók tartoznak a munka tervezetét és egy mutatványcikket, saját nevük megnevezése mellett, legfeljebb 1876 april 1-éig az alólírott m. kir. miniszteriumhoz benyújtani, mely a beérkezett tervezeteket s mutatványcikkeket illetékes szakértők által megbíráltatván, a munka megírását megbízás útján fogja eszközölni.

A munka megírására $\frac{3}{4}$ évi időtartam engedetik.

A pályadíj a kézirat átadásakor fog kiadatni.

Budapest, 1875. deczember 21-én.

A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeriumtól.

METEOROLOGIAI ÉS FÖLDDELEJESSÉGI FÖLJEGYZÉSEK A M. K. KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN, 1875 DECZEMBER HÓBAN.

A.

Nap.	Légnyomás milliméterben				Hőmérséklet C. fokban				Párányomás milliméterben				Nedvesség százalékokban				Csapadék milliméterben
	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reggel	2h d. u.	9h este	Közép	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	
1	745.0	742.9	743.0	743.6	-1.3	-0.9	-0.9	-1.0	3.3	3.5	4.0	3.6	80	80	94	85	4.5*
2	41.9	42.5	42.2	42.2	0.3	1.1	-0.4	0.3	4.4	4.7	4.1	4.4	96	94	92	94	0.5*
3	41.3	39.1	36.6	39.0	-1.2	1.6	2.4	0.9	4.1	4.5	4.9	4.5	98	87	89	91	—
4	32.1	29.8	28.2	30.0	3.2	4.9	2.3	3.5	5.3	5.4	4.8	5.2	92	82	87	87	2.7†
5	27.6	29.8	33.5	30.3	-0.4	-1.9	-2.4	-1.6	3.9	3.6	3.5	3.7	89	90	92	90	17.1*
6	37.8	41.0	44.7	41.2	-3.5	-1.4	-4.6	-3.2	3.1	3.6	3.0	3.2	89	88	93	90	6.6*
7	48.5	50.1	51.4	50.0	-8.4	-6.5	-8.4	-7.8	1.6	1.7	1.8	1.7	67	60	76	68	—
8	51.6	51.1	50.3	51.0	-13.3	-9.2	-8.6	-10.4	1.2	1.4	1.8	1.5	76	63	76	72	—
9	48.9	51.4	55.2	51.8	-6.1	-4.5	-7.2	-5.9	2.5	2.4	1.8	2.2	87	75	69	77	—
10	57.5	56.2	55.2	56.3	-12.4	-8.5	-14.0	-11.6	1.6	1.9	1.4	1.6	92	79	96	89	—
11	51.1	48.6	46.3	48.7	-13.6	-11.4	-9.3	-11.4	1.4	1.7	2.1	1.7	92	89	94	92	—
12	45.0	44.8	42.2	44.0	-7.4	-3.6	-1.0	-4.0	2.3	2.9	4.0	3.1	89	82	94	88	—
13	41.4	41.4	49.0	43.9	2.3	3.7	-0.3	1.9	4.6	3.9	2.7	3.7	84	65	61	70	1.4‡
14	54.7	52.7	51.8	53.1	-5.8	-1.4	1.4	-2.1	2.3	3.5	3.8	3.2	80	88	74	81	—
15	51.6	54.0	56.5	54.0	2.8	3.4	-2.8	1.1	4.4	4.5	3.7	4.2	77	76	100	84	—
16	56.3	54.8	53.3	54.8	-2.8	-2.5	-4.6	-3.3	3.6	3.6	3.2	3.5	98	94	100	97	—
17	50.9	51.1	52.6	51.5	-6.4	-2.8	-3.3	-4.2	2.7	3.4	3.4	3.2	97	92	96	95	—
18	52.9	53.0	53.9	53.3	-3.0	-2.3	-3.7	-3.0	3.4	3.6	3.3	3.4	94	94	95	94	—
19	54.0	54.9	56.7	55.2	-3.6	-0.3	-3.1	-2.3	3.3	3.7	3.5	3.5	93	83	98	91	—
20	56.8	56.7	56.8	56.8	-2.0	-0.6	-2.4	-1.7	3.6	3.7	3.7	3.7	92	85	96	91	—
21	55.4	53.2	53.1	53.9	-2.2	-1.4	-1.3	-1.6	3.8	3.8	3.9	3.8	98	92	94	95	—
22	54.7	54.3	54.0	54.3	0.8	5.2	3.0	3.0	4.2	5.0	5.2	4.8	87	75	91	84	0.4‡
23	53.9	54.5	55.8	54.7	1.5	3.5	5.4	3.5	4.8	5.2	5.7	5.2	94	88	85	89	2.9‡
24	58.0	58.8	58.9	58.6	4.2	6.2	3.7	4.7	5.0	4.3	4.7	4.7	80	60	78	73	—
25	56.5	54.3	53.9	54.9	-1.3	-1.1	3.0	0.2	3.9	4.3	4.7	4.3	94	100	83	92	—
26	51.3	49.1	48.1	49.5	3.6	4.1	2.6	3.4	3.9	4.2	4.4	4.2	65	69	79	71	—
27	48.9	51.0	53.0	51.0	0.5	1.8	-0.8	0.5	3.8	3.6	3.9	3.8	80	69	90	80	*0.8
28	55.0	55.1	54.5	54.9	-3.4	-1.4	-1.4	-2.1	3.2	3.4	3.7	3.4	91	82	90	88	—
29	50.5	47.7	48.9	49.0	1.2	3.1	2.0	2.1	4.9	4.3	4.3	4.5	98	74	80	84	—
30	51.2	52.0	54.8	52.7	-8.3	-6.0	-10.8	-8.4	1.6	1.9	1.5	1.7	67	64	79	70	—
31	56.1	55.2	53.6	55.0	-11.4	-7.4	-8.6	-9.1	1.5	1.6	1.3	1.5	82	64	58	68	—
Közép	749.6	749.4	749.9	749.6	-3.1	-1.2	-2.4	-2.2	3.3	3.5	3.5	3.4	87.0	80.1	86.4	84.5	—

Javitott hőmérséki közép: — 2.4 C°. — A légnyomás maximuma: 758.9 millim. 24-én este 9 óraker. — A légnyomás minimuma: 727.6 millim. 5-én reggel 7 óraker. — A hőmérséklet maximuma + 6.2 C° 24-én d. u. 2 óraker. — A hőmérséklet minimuma: — 14.0 C°. 10-én este 9 óraker. — A nedvesség minimuma: 58% 31-én este 9 óraker. — A napok száma, melyeken csapadék esett: 9. A csapadékok összege: 37 millim. — Elpárolgás: 12.8 millim.

Jelek magyarázata: köd ●, eső †, hó *, villámlás †, égi háború †, jégeső △, jellel jelöltetik; a †-tel ellátott csapadékok pedig *harmatvizet* jelentenek. — ny = nyoma.

Magyarország időjárása 1875-ik évi november hónapban feltűnőbb rendellenességek nélkül, meglehetősen egyformán folyt le. Az átlagos léghőmérséklet a szokottnál valamivel kisebbnek ütött ugyan ki, de a melegsélsőségek, a légnyomás és a hőmérséklet havi ingadozásai, és az átlagos légköri nedvesség a normális értékekkel majdnem teljesen azonosoknak mutatkoztak. Jelentékenyebb szabálytalanságot csak az átlagos léghőmérséklet állás és a csapadékok havi összege tüntetett fel, a mennyiben t. i. az első teljes 4 milliméterrel maradt normális értéke mögött, holott az utóbbi november havi normális csapadékmennyiséget néhol háromszorosával is túlszárnyalta. A csapadékgyakoriság e hónapnak megfelelőleg tetemes volt, úgy hogy a csapadékválós-nüség (a csapadékos napok száma, törve a hónap napjainak számával) több helyen (Árvaváralja, Segesvár, Fiume stb.) 1/2 értékét is meghaladta. A hónap kezdete teljesen borús, hűvös és csapadékokban szegény volt; a hőmérséklet 4-ikén és 5-ikén reggel néhány fokot mutatott a fagyópont alatt. 6-ikán a hőmérséklet gyorsan súlyos légnyomás mellett, emelkedni kezdett, a mire mérsékelt csapadékok következtek. 9-ikén viharos

METEOROLOGIAI ÉS FÖLDDELEJESSÉGI FÖLJEGYZÉSEK A M. K. KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN, 1875 DECZEMBER HÓBAN.

B.

Nap.	Szélirány és szélereő			Felhőzet				Ozon		Delejes elhajlás				Delejes vízszintes ereő							
	7h	2h	9h	7h	2h	9h	közép	éj-jel.	nap	8h	10h	2h	9h	8h	10h	2h	9h				
	reggel	d. u.	este	reggel	d. u.	este			reggel	d. e.	d. u.	este	reggel	d. e.	d. u.	este					
1	E ²	E ³	E ²	8	9	10	9·0	3	5	9°	14'2	9°	14'1	9°	17'2	9°	10'7	2·1083	2·1074	2·1069	2·1079
2	E ¹	E ²	—	10	10	10	10·0	5	2	14·2	14·6	16·7	13·6	086	075	074	076				
3	—	NE ¹	NE ¹	10	8	8	8·7	3	3	14·4	14·8	17·0	14·1	102	087	086	093				
4	—	N ¹	NW ⁵	10	10	10	10·0	0	7	14·3	14·8	15·5	13·8	088	087	088	080				
5	NW ⁶	NW ⁵	NW ⁵	10	10	10	10·0	10	5	13·8	13·9	15·7	14·2	085	075	084	087				
6	NW ⁵	—	NW ²	10	10	9	9·7	12	7	14·8	14·7	16·9	10·3	101	099	101	059				
7	—	NW ²	NW ²	8	5	6	6·3	9	8	15·1	14·4	16·1	13·5	092	093	070	078				
8	—	NW ⁴	NW ⁴	0	1	3	1·3	8	9	14·6	14·2	15·5	14·5	095	088	095	092				
9	NE ³	NW ⁴	NW ⁵	9	0	0	3·0	10	12	14·5	15·2	16·5	14·4	102	101	106	105				
10	W ²	E ¹	—	7	0	3	3·3	8	4	14·5	14·3	17·0	14·2	103	093	099	099				
11	W ⁴	W ³	SE ¹	9	8	5	7·3	8	5	14·7	15·0	17·0	14·2	106	100	102	101				
12	—	—	NW ⁶	10	6	10	8·7	4	9	14·3	14·7	16·7	14·4	105	099	101	104				
13	NW ⁶	W ⁷	W ²	10	1	2	4·3	12	13	14·9	15·4	16·9	14·7	108	110	108	097				
14	E ¹	W ⁴	W ²	8	6	5	6·3	8	5	16·2	15·5	16·2	14·3	105	101	097	090				
15	W ³	W ⁴	W ¹	6	0	10	5·3	9	10	14·3	13·7	15·9	14·2	099	086	099	095				
16	—	—	W ¹	10	10	10	10·0	9	2	14·4	14·6	16·2	14·4	109	104	100	096				
17	—	NW ⁵	NE ¹	10	2	9	7·0	2	7	14·7	15·6	16·9	12·9	111	105	108	052				
18	—	W ¹	W ¹	10	10	8	9·3	9	7	15·2	15·7	18·1	13·1	098	090	082	094				
19	W ¹	W ¹	W ²	9	3	6	6·0	9	3	14·9	15·1	15·7	14·2	101	099	093	085				
20	—	NE ¹	E ¹	9	9	10	9·3	8	4	14·5	14·2	15·9	14·3	096	092	086	096				
21	E ²	NE ²	NW ²	10	10	3	7·7	8	4	14·2	14·3	14·2	14·3	099	092	086	084				
22	E ²	W ²	W ²	9	9	9	9·0	7	5	14·4	13·8	16·2	13·9	109	093	095	092				
23	E ¹	E ²	W ¹	10	9	10	9·7	4	0	14·8	14·1	17·0	13·8	103	096	097	090				
24	NW ⁵	NW ⁴	W ¹	5	0	0	1·7	10	9	14·3	14·2	16·2	14·2	098	093	106	099				
25	—	—	W ⁵	0	10	10	6·7	8	8	15·2	13·7	15·7	12·4	100	088	095	086				
26	W ⁵	N ⁴	N ⁵	8	1	1	3·3	10	8	14·2	14·2	17·7	9·3	106	083	073	083				
27	NW ⁵	W ³	NW ⁴	10	2	0	4·0	10	9	13·9	14·2	17·2	14·1	099	087	083	093				
28	W ⁶	W ⁵	NW ⁶	7	4	1	4·0	10	9	14·2	13·2	16·7	14·2	103	099	101	098				
29	W ⁶	W ⁶	NW ⁶	10	1	7	6·0	10	10	13·6	14·0	16·5	14·2	102	091	092	097				
30	E ¹	W ¹	NW ⁴	5	1	0	2·0	9	7	14·2	14·0	16·4	14·3	109	100	104	106				
31	N ³	W ¹	W ³	0	1	0	0·3	8	7	14·6	15·5	17·3	14·2	118	114	111	102				
Közép	—	—	—	8·0	5·3	6·0	6·4	7·7	6·5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

A szélirányok eloszlása : N. NE. E. SE. S. SW. W. NW. — Közép szélereőség : 2·5. százalékokban : 5. 8. 17. 1. 0. 0. 39. 30.

A szélirányok jelölési módja ugyanaz, melyet Angolországban használnak. ú. m. *észak* = *N* (north), *dél* = *S* (south), *kelet* = *E* (east), *nyugat* = *W* (west).

légnomással együtt a hőmérsék legnagyobb foka (Árvaváralja + 10·5, Budapest + 15·9, Fiume + 15·7 C. fok) erős eső kíséretében (Zágráiban zivatarral, Ruzskabányán és Segesvárt jégesóvel) jelentkezett. Ez időtől kezdve erős csapadékok voltak napirenden; különösen a 20-ikát követő napok magas hóréteggel borították el a földet, oltalmú a téli fagyok ellen. A hőmérsék és mellett cleinte lassan alább szállott, 23-ikáig közel állandó maradt és csak az utolsó ötnap alatt tanúsított határozott súlyedési törekvést, mely a hónap vége felé fellépett melegminimumban nyilvánult (Árvaváralja — 9·9, Budapest — 1·9, Fiume + 2·2 C. fok.) — A hőmérsék havi közepi voltak : Árvaváralja 0·0, Segesvár + 2·8, Szeged + 4·2, Budapest + 3·6, Pozsony + 3·3, Zágráb + 5·0, Fiume + 8·7 C. fok. A thermikus eltérés — 0·3 és — 1·1 fok között váltakozott, átlaga — 0·8 fokot tett ki. A csapadékok havi összegei voltak : Árvaváralja 51, Segesvár 49, Ruzskabánya 43, Szeged 81, Budapest 134, Sopron 70, Pozsony 68, Zágráb 117, Fiume 229 m. m. Erdélyben e szerint a csapadékok leggyengébbek voltak. A csapadékos napok száma 9 (Komárom) és 17 (Árvaváralja) között ingadozott. A felhőzet igen tetemes volt; átlagban az égnek 7 tizedrésze volt felhőkkel, többnyire sűrű réteges felhőkkel borítva.

KURLÄNDER IGNÁCZ,

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedély — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.